

TAPISSOS PINTATS D'ANTONIO CERVETO

Residència Diocesana Sant Miquel Arcàngel
Tapís pintat. El martiri del beat Francesc Gil de Frederich

Reial Arxiconfraria de Nostra Sra. de la Cinta
Tapís pintat. La baixada de la Verge de la Cinta

CONTEXT HISTÒRIC I ARTÍSTIC

Antonio Cerveto (1876-1938) va ser el fill mitjà d'una família de Tortosa, coneguda per la seva gran vinculació amb l'art. Va iniciar-se en les Belles Arts al taller del seu pare, juntament amb els seus dos germans.

Els germans Cerveto Riba. D'esquerra a dreta: Antonio, pintor; Ramón, Víctor i José, escultors; Ricardo, pintor.

Va estudiar a la Llotja de Barcelona i posteriorment es va traslladar a Madrid per treballar amb el seu germà Víctor i el també escultor Agustí Querol. Al llarg de la seva carrera les seves obres van ser reconegudes amb diversos premis.

Es considera un pintor eclèctic que va combinar paisatge i temàtica religiosa, principalment en quadres i tapissos pintats.

Matèria - tècnica

La tècnica del tapís pintat ja es realitzava al segle XVII als Països Baixos, i a finals del segle XIX ressorgeix a França i a Espanya. La introducció d'aquesta tècnica al nostre país s'atribueix a Lluís Taberner, però van practicar-la molts altres artistes com Codina Langlin i Busquets Sert.

Els dos tapissos estan teixits amb cotó i pintats a l'oli, amb la intenció d'imitar el tapís autèntic i economitzar el seu cost, tot i que actualment es considera un gènere gràcies a la qualitat d'algunes obres.

Tapís beat Francesc Gil de Frederich

L'escena representa el martiri i execució del beat Francesc Gil de Frederich a la ciutat de Tunki (Filipines) l'any 1745.

Tapís la baixada de la Cinta

L'escena representa la llegenda tortosina segons la qual la Verge es va presentar a un sacerdot de la ciutat i li va oferir una cinta que protegiria les dones dels mals de part.

DESCRIPCIÓ I ESTAT DE CONSERVACIÓ

Tapís Gil de Frederich: L'estat de conservació era dolent. La tela (192 x 156 cm.) va patir un excés d'humitat que va ocasionar el podriment i debilitament d'algunes fibres, i conseqüentment pèrdues de pintura. Durant molt de temps el tapís va estar doblegat en diversos plecs, quedant algunes zones internes protegides i sense cap alteració.

Revers del tapís amb taques d'humitat i fongs

Estat de conservació abans de la intervenció

Al centre del tapís s'apreciaven pèrdues per l'atac de rosegadors i al revers es van identificar taques de microorganismes i una gran acumulació de brutícia i excrements d'insectes.

Tapís la baixada de la Cinta: L'estat de conservació era deficient. La principal alteració de la tela (150 x 225 cm) era l'acumulació de brutícia greixosa que havia impregnat l'interior de les fibres, causada per una llarga exposició de l'obra a l'interior d'un restaurant. També li mancava una part de la franja superior i s'observaven petits trencaments dels fils de l'ordit.

Presentava dos tipus de reparacions anteriors: l'adhesió pel revers de pedaços que amb el temps van crear ondulacions i tensions perjudicials per a l'obra; una presentació inapropiada doncs el teixit estava clavat a un bastidor i emmarcat com si es tractés d'una pintura de cavallet, disminuint el format original.

Trencaments de fibres del tapís de la Verge

Retalls d'un llenç adherits al revers

INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Tapís Gil de Frederich

Neteja del revers

Aplicació de diversos dissolvents per a eliminar les taques.

Aplanat del tapís

Tensat del suport a un bastidor mitjançant uns tensors i embolcallat amb plàstic per crear una cel·la climàtica amb una humitat elevada per facilitar la relaxació les fibres de cotó i i així eliminar les deformacions de forma progressiva.

Consolidació i reintegració del suport

Emplenat de les pèrdues amb ingerts de tela similar, adherits pel revers amb microsoldadura de fils.

Reintegració de la capa pictòrica

Aplicació d'un criteri semi-il·lusionista a les llacunes amb restes d'informació, consistent en l'apropament a l'original mitjançant una trama visual diferenciadora, i de tintes neutres als llocs de pèrdua total.

Aplanat mitjançant tensors

Reintegració de les pèrdues de suport

Abans de la reintegració de les llacunes

Resultat de la reintegració de les llacunes

Tapís la baixada de la Cinta Desmuntatge

Desclavat del bastidor i aplanat de les vores doblegades.

Eliminació dels pedaços

Eliminació dels pegats de forma mecànica i amb dissolvents.

Neteja de la capa pictòrica

Aspiració general i eliminació de la brutícia amb dissolvents volàtils i preparats sabonosos.

Eliminació mecànica dels adhesius del revers

Microsutura dels estrips

Consolidació del suport

Aplicació de la microsutura de fils per restituir la trama del teixit a les zones trencades.

Reintegració de la capa pictòrica

Reintegració de la part superior faltant amb una tela similar tenyida i adherida amb una emulsió acrílica diluïda en un hidrocarbur.

Reproducció del teixit originari

Reintegració cromàtica de les llacunes

Sistema de presentació

S'opta per presentar les obres amb el sistema original, sense marc i amb un llistó d'alumini superior que permet penjar els tapissos a la paret.

Per tal d'evitar posteriors ondulacions es col·loca una barra d'acer inoxidable a l'interior de la vora de la costura inferior.

Recomanacions de conservació preventiva

Es recomana conservar en un ambient amb una humitat relativa entre 40 i 60% i una temperatura entre 19 i 21°C.

RECURSOS D'INFORMACIÓ

Fotografia del fons Borrell num. 739. Arxiu Comarcal de les Terres de l'Ebre. Consulta juliol 2009.

BAYERRI, E. *Historia de Tortosa*. Tortosa: Impremta moderna de Algeró y Bages, -1989.

MESTRE I NOÉ, F. *Biografia de Víctor Cerveto i Riba*. Tortosa: Imp. Querol, 1925.

SALCEDO MILIANI, A. *L'art del segle XX al Camp de Tarragona*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2001.

SAMA, A. *Entre el textil y la pintura, restauración de Tapices. Actes del II Seminario Sobre Restauración de Bienes Culturales*. Aguilar de Campo, 2006.

POLO URKULLO, MT. *Investigación del comportamiento de algunos textiles utilizados como soporte de pintura como fuente de decoración o procesos de restauración*. Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 1992.

Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tortosa - Imprinta Querol SL - DL: 1/891/2009

CR

Conservació i Restauració
Escola d'Art i Disseny de Tortosa
Diputació de Tarragona

CR

Conservació i Restauració
Escola d'Art i Disseny de Tortosa
Diputació de Tarragona

12/NOVEMBRE/09

ANTONIO CERVETO TAPISSOS PINTATS

EAD.T

Escola d'Art i Disseny
de Tortosa

Diputació Tarragona